

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

OTUZALTINCI SÛRE-İ CELÎLE

YÂSİN SÛRE-İ CELÎLESİ

Mekkî(; Mekke-i Mükerreme döneminde inmiş)dir.

83 âyet-i kerîmedir.

O Rahman ve O Rahim olan Allah'ın ismiyle!

1- Yâ! Sîn!

2- **Hakim olan** (Allâh-u Te'âlâ tarafından indirilmiş olması münâsebetiyle birçok hikmetleri ve dosdoğru hükümleri ihtiva eden) **o Kur'ân'a yemin olsun ki;**

3- (Habîbim!) **Şüphesiz sen elbette** (peygamber olarak) **gönderilenlerdensin!**

4- (Tevhîd üzere istikametten ibaret) **dosdoğru bir yol üzere** (sin)!

5- (Gönderdiği peygamberlere ve kitaplara inanmayanlardan intikam alma gücüne sahip olan) **O Aziz ve** (inananlara son derece acıyan) **Rahîm'in peyderpey indirdiği** (Kur'ân'ın âyetleri)ni (oku)!

6- **Tâ ki sen öyle bir toplumu korkutasın ki, babaları** (ve ataları) **uyarılmamıştır, bu sebeple de onlar** (âhirette başlarına gelecek azaplardan) **habersiz kimselerdir.**

7- **Andolsun ki; o** (: "İnsanlar ve cinlerden topluca cehennemi dolduracağım!") **söz(umüz) onların pek çoğu üzerine kesinleşmiştir. Çünkü onlar** (bunca delilleri gördükleri halde inadına) **iman etmiyorlar!**

8- **Şüphesiz ki Biz onların boyunlarına büyük ve korkunç birtakım bukağlar** (ve zincir tasmalar) **yerleştirdik ki, onlar çenelere kadar** (dayanmış)dir, **bu nedenle bunlar da kafaları kaldırılıp gözleri yumulmuş kimselerdir.**

(Bu durumda olanların sağa sola bakmaları ve aşağı doğru eğilmeleri düşünülmemeyeceği gibi, Ebû Cehil gibi kâfirlikle mühürlenmiş kimseler de Hakk'ın tarafına yönelemez ve hakikate boyun eğemezler. Bunun neticesi olarak da cehennemdeki ateş bukağlarından kurtulamazlar!)

9- (Onlar inat ederek, kendilerine verilen imkânları âyetlerimizi anlama yönünde kullanmadıkları için) **Biz onların önlerinden doğru da büyük bir set, ar kalarından doğru da büyük bir set koymuşuzdur, böylece onları(n gözlerini) bürümüşüzdür. Bu yüzden onlar** (hiçbir hakikati) **göremezler.**

10- **Sen onları uyarmış mısın, ya da kendilerini uyarmamışsın; onlara göre**

eşittir, (her iki surette de) iman etmezler!

11- Sen ancak o kimseyi uyara(rak etkileye)**bilirsin ki o, zik(i)r** (ve öğütlerle dolu Kur'ân-ı Kerîm)**e** (inanıp, hükümleriyle amel ederek ona) **hakkıyla uymuştur ve Rahman**(ın rahmetine aldanmayıp, azabını görmediği halde, insanların görmedikleri yerlerde dahi O'n)**dan gıyaben korkmuştur. İşte onu**(n gibi, gerçeğe uyan kulları, yaptıkları günahlar için) **büyük bir mağfiret ve** (salih amellerine karşılık) **pek değerli bir mükâfatla müjdele!**

12- Gerçekten de Biz, ölüleri ancak Biz dirilteceğiz; böylece Biz (kullarımızın) **önden göndermiş oldukları** (iyi ve kötü) **şeyleri de,** (okuttukları ilim, yazdıkları kitap ve bıraktıkları vakıflar gibi iyi eserlerini de; arkalarından devam edecek zulüm düzenlerini tesis gibi kötü) **eserlerini de /** (cuma ve cemaatı yolunda attıkları) **adımlarını da / yazmaktayız!**

Zaten (onların amellerinden) **her bir şeyi; böylece Biz onu,** (olmuş ve olacakları) **iyice açıklayan** (ve tüm kitapların kendisine bağlı olduğu) **büyük bir imam** (olan Levh-i Mahfûz)**da** (bিরer birer) **say**(ıp açıkla)**mışızdır!**

13- (Habîbim!) O (müşrik ola)**nlara o** (Antakya diye bilinen) **karye**(nin putperest) **ahâlisini**(n başına gelenleri) **bir örnek olarak açıkla! Hani oraya o** (îsâ (Aleyhisselâm) tarafından) **gönderilen** (elçi)**ler gelmişti!**

14- Vaktâ ki; Biz onlara o (Sâdık ve Sadûk isimli) **iki** (elçi)**yi gönderdik de, onlar hemen o ikisini yalanladılar. Peşi sıra Biz** (Şem'ûn isminde) **bir üçüncüyle** (onları) **güçlendirdik de, böylece onlar** (oranın halkına): **"Gerçekten Biz size** (hakkı tebliğ için) **gönderilmiş kimseleriz!" dediler.**

15- Onlar: "Siz ancak bizim gibi (yeyip içen, dolayısıyla bize karşı hiçbir üstünlüğü bulunmayan) **birer beşersiniz! O** (kullarına çok acıyan) **Rahman** (onları zora sokmak için) **hiçbir şey indirmemiştir, siz ancak sürekli yalan söylemektесiniz!" dediler.**

16- Bunlar dediler ki: "Rabbimiz bilmektedir ki; hakikaten biz size elbette (doğru yolu göstermek için) **gönderilmiş kimseleriz!**

17- Bizim üzerimizde (görev olarak) **bulunan, ancak pek açık bir duyurudur** (ki, biz de onu yerine getirmiş bulunmaktayız)!"

18- Onlar: "Gerçekten biz sizin (gelişiniz)**le** (kuraklığa tutularak) **uğursuzlandık! Andolsun ki; eğer** (bu davetinizden) **vazgeçmezseniz, elbette muhakkak sizi öldüreceğiz / taşılayacağız / kovacağız / hakarete uğratacağız / ve kesinlikle çok can yakıcı büyük bir azap mutlaka bizden size dokunacaktır!" dediler.**

19- Onlar da: "Uğursuzluğunuz(un sebebi) **sizinle birlikte** (bulunan kâfiriliğiniz)**dir!**

Size vaaz (edilerek islâm'a davet) **edildi**(niz) **diye mi** (uğursuzlandınız da bizi ölümle tehdide başladınız)? **Doğrusu siz haddi aşanlar toplumusunuz!" dediler.**

20- O (sırada) **şehrin en uzak yerinden** (Habîb-i Neccâr adındaki) **değerli bir adam koşarak geldi de, dedi ki: "Ey kavmim!** (Bırakın putperestliği de,) **bu gönderilenlere tam manasıyla uyun!**

21- (Tebliğlerine karşılık) sizden hiçbir ücret istemeyen kişilere hakkıyla uyun! Zaten onlar hidâyete ermiş kimselerdir!

22- Ne oldu bana da; beni yoktan yaratmış bulunan O Zât'a ibadet etmeyeyim? Siz de ancak O'na döndürüleceksiniz! (Peki, ne hesap vereceksiniz?)

23- Ben O'nu bırakıp da birtakım (âciz) ilâhlar edinebilir miyim ki; O (çok acıyan) Rahman bana bir zarar (vermek) dilerse, onların (varsayılan) şefaatleri benden hiçbir şeyi gideremez ve onlar (asla) beni kurtaramazlar!

24- O(na ortak koştuğum) takdirde gerçekten de ben elbette (herkesin anlayabileceği şekilde) pek açık bir sapıklık içerisindeyim (demektir)!

25- Şüphesiz ben Rabbinize iman ettim! İşte beni(m imanımı) duyun!"

26- (Bu söz üzerine müşrik kavmi hemen onu taşıyarak şehit ettiler. Bunun üzerine tarafımızdan ona:) "(Buyur) cennete gir!" denildi de, dedi ki: "Ah! Keşke kavmim bilselerdi ki;

27- Rabbin beni ne sebeple affetti ve beni (cennetine girdirerek) ikrama erdirilen kullarından eyledi!"

Rivayete göre; İsâ (Aleyhisselâm) havarilerinden iki kişiyi tevhide davet için Antakya halkına gönderdi. Şehre yaklaştıklarında gördükleri Habîb-i Neccâr adındaki koyun otaran pîr-i fânî zâtın suâli üzerine, kendilerinin İsâ (Aleyhissetâm)ın elçileri olduklarını ve insanları putlara tapmayı bırakıp Rahmân'a ibadete çağırdıklarını bildirdiler. O onlardan bir mucize isteyince, hastaları iyi ettiklerini, alacalıyı ve körü iyileştirdiklerini söylediler. Onun iki senedir yerinden kalkamayan çocuğunu sıvazlayarak ayağa kaldırmaları üzerine Habîb iman etti, böylece şehirde haber yayılarak birçok insan onların eliyle şifa buldu. Derken hükümdar onları çağırıp: "Benim ilâhlarım dışında bir ilâh mı var?" diye sordu. Her şeyi yaratan bir Allâh-u Te'âlâ olduğu cevabını alınca, onları dövdürterek hapse attırdı. Bunun üzerine İsâ (Aleyhisselâm) Şem'ûn'u gönderdi. O, tanınmaz bir kılıkla şehre girip, kralın yakınlarıyla haşır neşir oldu. Neticede kralla da samimiyet kurarak, hapsedilen iki kişinin görüşlerini öğrenip öğrenmediğini sorma bahanesiyle onları çağırttı. Bilmezmiş gibi, Allâh-u Te'âlâ'nın sıfatlarını kısaca onlara anlattı ve bir mucize istedi. Onlar kralın istediği her şeyi yapabileceklerini söylediler. Bunun üzerine getirilen kör bir çocuğun gözlerini dualarıyla açtılar. Şem'ûn krala dönerek: "Sen de ilâhına böyle bir şey yapmasını teklif etsen de, şeref bize kalsa!" deyince, o: "Benim senden hiçbir sırrım yok, bizim ilâhlarımız görmez ve işitmez birtakım faydasız şeyler!" dedi ve bir ölüyü diriltmeleri durumunda onlara iman edeceğine söz verdi. O zaman yedi günlük ölü bir delikanlıyı dirilttiler. O dile gelip: "Şirk üzere öldüğüm için cehennemim yedi vadisinde dolaştırıldım, sizi uyarıyorum hemen iman edin! Ben, gök kapıları açılıp güzel yüzlü bir delikanlının şu üçüne yardım ettiğini gördüm!" deyince kral, Şem'ûn'un da onlardan olduğunu anladı. Kralın etkilendiğini hisseden Şem'ûn nasihatıyla onu imana getirdi. Bunu gören toplumun bir kısmı iman etti, iman etmeyenler ise bir sonraki âyet-i kerîmelerde bildirdiği üzere Cibrîl-i Emîn'in bir nârasıyla helak oldular. (Nesefî)

28- Biz onun (şehit edilmesinin) ardından (inkarcı) kavmi(ni helak etmek için onlar) üzerine gökten bir (melek) ordu(su) indirmedi! (Habîbim!) Zaten Biz (her ümmetin helaki için bir sebep takdir ettiğimizden, senden önceki ümmetlerin helaki için melek orduları) indiren kimseler değildik!

(Onların kimini narayla, kimini boğarak, kimini batırarak işlerini bitiriyorduk. Melek ordularını ancak şanını yüceltmek için sana mahsus olarak indirmeye başladık.)

29- O(nları helak eden azap), tek bir naradan başka bîr şey olmamıştır.

Birdenbire onlar (Cibril (Aleyhisselâm)ın sesinin şiddetiyle ödleri kopmuş ve) **ateşi sönmüş (ölü) kimselerdir.**

30- Ey o (helak edilen inkarcı) **kullar üzerine** (yönelecek) **büyük pişmanlık!** (Neredesin? Gel! Şimdi ta senin zamanın!) **Kendilerine hiçbir rasûl gelmiyor du ki, onunla sürekli alay etmekte bulunmuş olmasınlar!**

31- O (müşrik ola)nlar **görmediler mi ki; kendilerinden önce helak ettiğimiz nice asırlar** (halkı), **gerçekten de onlar bunlara dönmüyorlar!**

32- (Ölümlle helak edilen toplumların) hepsi de mutlaka (diriltilerek) **huzurumuzda toplanmış ve** (hesaba çekilmek için) **hazır edilmiş kimselerdir.**

33- O (kupkuru bir şekilde bulunan) **ölü toprak onlar**(ın, ölüleri dirilteceğimize kolayca inanabilmeleri) **için büyük bir âyettir.**

(Gördükleri üzere) **onu Biz** (yağmurla) **dirilttik ve ondan** (buğday, arpa ve pirinç gibi) **taneler çıkardık da, on(lar)dan** (ma'mul ürünlerden) **yemektedirler!**

34- Biz orada hurmalıklardan ve asmalardan birçok bahçeler meydana getirdik. (Menbaları, su kaynaklarını ve) **gözeleri de orada Biz fıskırttık.**

35- Tâ ki onun ürünlerinden ve kendisini ellerinin yapmış olduğu (pekmez ve reçel gibi) **şeylerden yesinler! / Tâ ki onun ürünlerinden yesinler! Hâlbuki onu elleri yapmamış,** (bilakis hepsini sadece Allâh-u Te'âlâ yaratmış)tır! /

(Bunca nimetlerden istifâde ettikleri halde, hakiki nimet sahibi olan Allâh-u Te'âlâ'ya iman edip ibadet yaparak) **hâlâ mı şükretmeyecekler?**

36- (Bütün noksan sıfatlardan ve şanına yakışmayan vasıflardan tenzih ve) tesbîh O Zât'a ki, o çiftlerin tamamını; yerin bitirdiği (bitki ve ağaç türü) **şeyleri, kendi nefislerini ve bilmedikleri nice şeyleri O yaratmıştır.**

Nitekim âlemde bulunan varlıkların hepsi; ya bir zıttı veya benzeri ya da parçası bulunması hasebiyle çifttirler. Bedenle ruh, maddeyle mana, cevherle araz (kendi başına durabilen varlıklar ve vasıfları), enfüsle âfak (insan bünyesinin içinde ve dışında bulunan iki âlem), gökle yer, karanlıkla ışık, dünya ile ahiret, hattâ elektrik bile müspet ve menfi (artı ve eksi) olarak çift haliyle iş görmektedirler. İnsan çifti de, erkek ve dişiden ibarettir. İnsanların bilmedikleri şeyler ise; Allâh-u Te'âlâ'nın, karda, denizde, göklerde, onsekiz bin âlemde ve henüz özelliklerini bizlere bildirmediği şeylerde bulunan çift olma özelliğidir.

Kur'ân-ı Kerim'in iniş zamanından bugüne kadar birçok şeyde bu çift olma vasfı tespit edilmişse de bunlar, tespit edilemeyenlere göre çok sınırlı şeylerdir. Zira insan ilminin ulaşamadığı hususlar sonsuzdur. Tabi ki burada anlamamız gereken; bütün çiftleri yaratan Allâh-u Te'âlâ'nın, zıttan, eşten, çiftten, benzerden ve bileşimden münezzehe oluşudur!

37- Gece de onlar(ın Allâh-u Te'âlâ'nın kudretini anlamaları) **için büyük bir âyettir. Biz gündüzü on**(un karanlığının mahalli olan hava)**dan soyup alıyoruz, birdenbire**

onlar karanlığa girmiş kimselerdir.

38- Güneş de, (günlük, mevsimlik ve yıllık deveranını tamamlamak için) **kendisine ait bir karargâha doğru** / (oniki burcun her birinde) **bir yerleşim için / kendisine mahsus bir duraklama zamanı** (olan kıyametteki dürülme ânı)na kadar / (yörüngesinde) akıp gitmektedir.

İşte sana! Bu, (hesapsız ve kör bir tesadüfle değil) **O** (bütün varlıkları istediği şekilde yönetebilen) **Aziz ve** (onlardan istifadenin en verimli şeklini hakkıyla bilen) **Alîm'in** (ayarlaması ve) **takdiridir.**

39- Aya da; Biz ona, (aylık ve yıllık seferlerinde uğrayacağı burçlar, konaklar ve) **menziller** (tespit ve) **takdir ettik de, neticede o,** (eksile eksile son menziline vardığında) **eskimiş kuru ve eğri hurma dalı gibi bir şeye dönüşmüştür.**

40- Güneşin ise; (sürat bakımından) **aya yetişmesi kendisine yaraşmakta değildir!** (Nitekim ayın bir ayda dolaştığı mesafeyi, güneş ancak bir senede kat edebilir. Aksi takdirde bir ay içinde dört mevsim yaşanarak, bitkilerin düzeni ve âlemlerin nizâmı bozulurdu.)

Ne de gece, gündüzü geçicidir! (Aksine birbirini takip edicidirler.)

Hepsi de bir gökte / (semânın altında bulunan) **bir hava dalgasında** / (kendilerine mahsus) **bir felek** (ve yörünge)de / **yüz**(ercesine süratle dönerek gez)mektedirler.

41- Yine onlar(ın yüce nimetlerimizi takdir etmeleri) **için büyük bir âyet de, gerçekten Bizim onların** (ticâret için uzak yerlere yolladıkları ve yolculukta yanlarına aldıkları) **çocuklarını** (ve eşlerini,) **o** (insanlarla, hayvanlarla ve tonlarca eşya ile) **doldurulan gemide taşıtmamızdır. / Gerçekten** (dünyayı kaplayan tufan ile herkesi helak ederken) **Bizim onların babaları** (olan Nûh (Aleyhisselâm) ve oğulları)nı(, inananlarla, her canlının bir çiftiyle ve azıklarla) **doldurulmuş o gemide taşıtmamız da onlar için büyük bir nişandır. /**

42- Binmekte oldukları buna benzer şeyleri de(; kara gemileri olan develeri de) **onlar için Biz yaratmışızdır. / Binmekte oldukları ona benzer şeyleri de**(; Nûh (Aleyhisselâm)ın gemisine benzeyen büyük-küçük gemileri de) **onlar için Biz yaratmışadır. /**

43- Dileseydik (onca sağlam gemilerine rağmen) onları **suyla boğardık da, kendileri için hiçbir yardımcı / hiçbir yardım /hiçbir yardım dileme** (gücü dahi) / **olamazdı ve onlar** (hiçbir şekilde) **kurtarılamazlardı.**

44- Ancak Bizden büyük bir acıma ve (ecelleri için takdir edilen) **bir zamana kadar yaşatma olsun diye** (onları çeşitli vâsitalardan istifâde ettirmekteyiz)!

45- O (müşrik ola)nlara: **"Önünüzde bulunanla, ardınızda olandan** (; geçmiş ve gelecek günahlarınızdan, evvelki ümmetlerin başına gelenlerden ve ardınızdaki kıyametten, dünyanın fitnesinden ve âhiretin azabından bir de gökten ve yerden gelecek belâlardan) **iyice sakının!**

Tâ ki siz (Allâh-u Te'âlâ tarafından) **rahmet oluna**(rak her türlü azaptan kurtarıla)sinız!" **denildiği zaman** (kesinlikle bu nasihatlerden yüz çevirirler)!

46- Rablerinin (düşünülp ibret alınması gereken delil ve) **âyetlerinden herhangi bir âyet onlara geldikçe, mutlaka ondan yüz çevir**(ip, itibar etmey)ici kimseler olmuşlardır.

47- Onlara: "Allah'ın size rızık olarak verdiklerinden bir kısmını (fakirlere) nifak edin!" dediğinde, o kâfir olmuş kimseler o inanmış olan kişilere:

"Biz mi yedireceğiz o kimseyi ki, Allah dileseydi onu yedirirdi! Siz (Allah'ın irâdesine ters düşen bir talepte bulunduğunuz için) ancak pek açık bir sapıklık içerisindediniz!" dedi(ler).

48- Onlar (sana ve ashâbına): "İşte bu (kıyamet kopacağına dâir) vaad(in gerçekleşmesi) ne zamandır? Eğer (azabın geleceğine dâir sözünüzde) doğru kimseler olduysanız(, onu bize çabucak getirin)!" diyorlar.

49- Onlar ancak tek bir nâra (ile helake uğratılma)yı beklemektedirler ki, kendileri (kıyamet kopması diye bir şeyi akıllarından dahi geçirmedikleri bir anda alışverişlerinde) çekişirlerken (Sûr'a birinci defa üflenmesiyle aniden) o onları yakalayacaktır.

50- Artık (o zaman, ailelerinin yanında olsalar bile hiçbir hususta) en ufak bir vasiyette bulunmaya güç yetiremeyecekler ve (evlerinden uzaktaysalar,) ailelerine de dönemeyeceklerdir!

51- (Tüm canlıların öldürülmesi için Sûr'a üfürüldükten kırk sene sonra, diriltmeleri için ikinci defa) Sûr içerisine üfürüldü de, birdenbire onlar o (yattıkları) kabirlerden (çıkarılıp) Rableri(nin huzûr-u manevisi)ne doğru süratlice koş(turul)uyorlar.

52- O (mahşerin dehşetine nispetle kabir azabını uyku sana)nlar: "Ey bizim helakimiz! (Neredesin? Gel! Şimdi tam senin zamanın!) Bizi uyuduğumuz yerden kim diriltti?" derler.

(O zaman melekler:) **"İşte bu, Rahmân'ın vaad etmiş olduğu şeydir, gönderilen (peygamber)ler de(, diriltilip hesaba çekileceğinizi bildirirlerken) doğru söylemiştir(, değil mi?)!" (derler.)**

53- O(nları diriltten hâdise), (İsrafil (Aleyhisselâm)ın Sûr'a üfürmesinden meydana gelen) tek bir naradan başka bir şey olmamıştır.

Birdenbire onlar (diriltilerek) huzurumuzda toplanmış ve (hesaba çekilmek için) hazır edilmişlerdir.

54- (O gün onlara denilecektir ki:) "İşte bugün hiç bir kimse en ufak bir şeyle (bile) zulme uğratılmayacaktır ve siz yapmakta bulunmuş olduğunuz şeylerden başkasıyla cezalandırılmayacaksınız!"

55- Gerçekten de cennetin arkadaşları bugün (birbirini ziyaret, nağmeler dinleme, eşlerinden lezzetlenme ve Mevlâ Te'âlâ'nın cemâlini müşahede gibi akla hayâle gelmeyecek) büyük bir meşgale içerisinde eğlenicidirler!

56- Onlar ve eşleri (koyu) gölgeler içindedirler, (inciden) kubbeler içerisindeki (türlü türlü mücevherlerle bezenmiş ve kıymetli perdelerle kapatılmış köşkerin odalarında bulunan) tahtlar üzerine yaslanıcıdır.

57- Orada çok değerli meyveler sadece onlara aittir, (canları çekerek kendileri için) istemekte oldukları her şey de özellikle onlar içindir.

58- (Cennetliklere şeref vermek için, melekler aracı yapılmaksızın bi'z-Zât) **O Rahim olan Rab(lerin)den:** "Ey cennet ehli! Selâm olsun size!" **söz(üy)le bir selâm** (verilince Allâh-u Te'âlâ'nın cemâlini müşâhede ederler ve O, kendilerinden perdeleninceye kadar hiçbir nimetin tarafına bakmazlar. Böylece o nur ve bereket, özel mekânlarında bile üzerlerinde kalıcı olur)!

59- (Allâh-u Te'âlâ mahşerde topladığı kâfirlere buyurur ki:) **"Ey (şirk suçunu işlemiş) mücrimler! Ayrılın bugün** (müminlerden de, cehennemde kimseyi göremeyeceğiniz, kimsenin de sizi göremeyeceği özel yerlerinize gidin)!

60- **Ey Âdemoğulları! Ben size** (dünyada kitaplar ve peygamberler göndererek) **tavsiyede bulunmamış mıydım ki: 'Şeytan(ın vesveselerine uyup, bâtil ilâhlar)a tapmayın! Şüphesiz ki o, sizin için pek aşikâr büyük bir düşmandır!**

61- **Siz (ancak) Bana ibadet edin! İşte bu, dosdoğru bir yoldur!**

62- **Andolsun ki; muhakkak o, sizin içinizden kalabalık pek çok cemaati saptırmıştı.**

Siz (ona uyanların dünyada tutuldukları azap eserlerini gördüğünüz halde, onların yanlış yolda olduklarını) **hiç mi anlamakta olmamıştınız?'**

63- (Derken kâfirler, içine atılmak üzere cehennemin kenarına getirildiklerinde onlara: 'Şeytana uymanız karşılığı dünyadayken) **tehdit olunmakta bulunmuş olduğunuz o cehennem işte budur!**

64- (Dünyada) **inkâr etmekte bulunmuş olmanız sebebiyle bugün girin oraya** (da, sonsuz azaplara maruz kalın!' denilir)."

65- **O gün** (yaptıkları suçları inkâr etmek için aşırı bir mücâdele içine girdiklerinde) **onların ağızları üzerine mühür basarız** (da, dünyada bülbül gibi öten dilleri konuşamaz hâle gelir); (dünyada) **kazanmakta bulunmuş oldukları şeylerle ilgili ise** (itirafta bulunmak üzere) **elleri Bizimle konuşur, ayakları da şahitlik yapar.**

66- **Dileseydik** (kâfirlikleri sebebiyle şimdiden hem görme güçlerini, hem de gören uzuvlarını tümüyle gidermek için) **elbette onların gözleri üzerine tam bir silme** (yaparak, göz çukurlarını alınları gibi dümdüz) **yapardık da böylece onlar** (eskiden beri alışıp bildikleri) **o yola koşuşurlardı, fakat nereden görebileceklerdi?**

(Ama Biz sonsuz rahmet ve hikmetimiz gereği dünyada onlara yollarını görme imkânı tanıdık ki, âhirette Bize karşı bir bahaneye sahip olamasınlar.)

67- **Dileseydik elbette** (günah işlemekte) **oldukları yerde onların suretlerini** (maymuna, domuza yahut taşa) **döndürürdük!**

Artık (istedikleri hedeflere ulaşmak için) **ne hiçbir gidişe güç yetirebilirlerdi, ne de** (artları sıra geri) **dönebilirlerdi.**

(Onlar bu cezaları çoktan hak etmişlerdi. Lâkin rahmetimiz ve hikmetimiz, şimdilik onlara mühlet vermeyi uygun gördü.)

68- **Her kim ki Biz onu uzun yaşatırız, yaratılış hususunda onu baş aşağı** (ederek, aklî melekelerini ve uzuvlarının gücünü eksilte eksilte onu çocukluk hâline) **çeviririz.**

(Bizim her şeye Kadir olduğumuzu) **hâlâ anlamayacaklar mı?**

69- (Ey müşrikler! Siz Benim peygamberimi şairlikle itham ediyorsunuz ama) **Biz ona şiir öğretmedik, zaten de bu ona yakışmaz!**

O(na vahyedilen âyetler) **ancak büyük bir öğüt ve pek açık / çok açıklayıcı / bir Kur'ân'dır.**

70- Tâ ki o (Kur'ân-ı Kerîm ve peygamber), (kalben) **diri** (olduğu için, akıllı ve anlayışlı) **olmuş bir kimseyi uyarsın ve o** (azap) **söz(ü) kâfir**(likte ısrar eden)**ler aleyhine gerçekleşsin!**

71- Görmediler mi ki; gerçekten Biz (kimsenin en ufak müdâhalesi olmaksızın sadece kudret) **ellerimizin yapmış olduğu şeylerden onlar için birtakım davalar yarattık da, bu sebeple kendileri onlara sahip olucudurlar.**

72- Ayrıca Biz (istifâde edecekleri küçük ve büyük baş hayvanları, yabani ve zorluk çıkaran bir canlı olarak yaratmadık da) **onları kendileri için** (boğazlanmaya varıncaya kadar her hususta) **tamamen itaatkâr kıldık.**

Bu yüzden onlardan bazısı, kendilerinin binekleridir; bazısından da yemektirler.

73- Üstelik o (havya)**nlar**(ın derilerinde, yünlerinde, sulama ve ekin işlerinde kullanımların)**da kendileri için birçok faydalar ve** (özellikle) **içecek** (süt)**ler bulunmaktadır. Hâlâ mı** (Allah'a) **şükretme**(k üzere iman edip itaat etme)**yecekler?** (Oysa Allâh-u Te'âlâ bunca hayvanı yaratıp, onlara boyun eğdirmeseydi, birçok önemli menfaati elde etmeye hiçbir suretle ulaşma imkânı bulamazlardı.)

74- O (müşrik ola)**nlar,** (sıkıntıya düştüklerinde) **ola ki kendileri yardım olunurlar diye** (bunca kudretlerini ve nimetlerini gördükleri) **Allah'ı bırakıp birtakım** (âciz putları) **ilâhlar edindiler.**

75- Onlar bunlara (hiçbir şekilde) **yardıma güç yetiremezler. Bunlarsa onlar** (gibi hiçbir şeye yaramayan putları koruyup müdafaa etmek) **için** (dünyada hizmetlerine adanmış, cehennemde ise peşleri sıra) **hazır edilmiş bir ordudurlar.**

76- O halde onların (Allâh-u Te'âlâ hakkındaki inkâr ve şirk dolu, senin hakkındaysa nefret ve alay içerikli) **sözleri seni mahzun** (edip de keder ve sıkıntıya sevk) **etmesin.**

Zira muhakkak Biz onların gizlemekte oldukları (düşmanlıkları)**nı da, açıklamakta buldukları** (eziyet dolu sözlerini de, puta tapmaları)**nı da** (gerçek manada) **bilmekte** (ve cezalarını tertip etmekte)**yiz.**

77- O (Übeyy ibni Halef ismindeki) **insan**(, çürümüş bir kemiği elinde ufalayarak: "Ya Muhammed! Allah'ın bu kemiği dirilteceğini mi savunuyorsun?" derken) **görmedi mi ki, gerçekten Biz onu** (pislik kanalı olan tenasül uzvundan çıkan âdî ve) **safî azıcık bir sudan yarattık da, sonra o**(, cansız kemiklerden tekrar diriltileceğini inkâr ederek, kendisini cansız bir damla sudan yaratan Allâh-u Te'âlâ'ya karşı) **birdenbire pek açık ve çok büyük bir mücadelecî** (kesilmiş) **dir?**

78- O, kendisinin (bir damla sudan) **yaratılışını unutmuş ve** (dirilmeyi inkâr hususunda) **Bize bir örnek açıkla**(maya kalk)**mıştır da** (un ufak olmuş kemikleri göstererek) **demiştir ki:**

"Bu kemikleri diriltecek kimmiş? Oysa onlar çürümüş!"

79- De ki: "Kendilerini ilk defa yoktan yaratmış olan O Zât onları diriltecektir. Zaten O, her yaratığı (hakkıyla bilen ve ölünün parçaları karalara, denizlere karışsa da, yakılıp külleri savrulsa da, onları bir araya getirip diriltme gücüne sahip olan bir) Alîm'dir.

80- O Zât ki; (çöllerdeki su damlatan) yemyeşil ağaç(lar)dan (kesilen iki dalın birbirine sürtülmesiyle) sizin için (çakmak gibi) bir ateş meydana getirmiştir de, birdenbire siz ondan (çıkan ateşle, yakmak istediğiniz şeyleri) tutuşturuyorsunuz!"

81- Göklerle yer (gibi büyük cisimler)i yaratmış bulunan O Zât onların benzeri (küçük ve basit insan nesli)ni (yeniden) yaratmaya kesinlikle Kadir değil midir?

Evet! (Elbette O, her şeye hakkıyla gücü yetendir! Tekrar tekrar yaratan ve mahlûkatı çok olan) Hallâk da, (her şeyi tüm yönleriyle bilen) Alîm de ancak O'dur!

82- (Allâh-u Te'âlâ'nın diriltme gücünü uzak görmenin hiçbir anlamı yoktur. Zira) O bir şeyi(n meydana gelmesini) istediği zaman O'nun emri, (harften ve sestен münezzeه olarak) ona ancak: "Var ol!" buyurmasıdır, böylece o da hemen meydana geliverir.

83- (Diriltmekten acizlik gibi bütün noksan sıfatlardan arılık, tenzîh ve) tesbîh O Zât'a ki; her şeyin (görünen ve görünmeyen tüm yönleriyle) gerçek mülkü O'nun (kudret) elindedir, siz de ancak O'na döndürüleceksiniz!

KUR'ÂN'I MECÎD
VE
TEFSİRLİ
MEÂL-İ ÂLÎSÎ

Mahmud Ustaosmanođlu